

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потєбні ЗНУ

Наталія МЕТЕЛЕНКО

(підпис)

(ініціали та прізвище)

29 08 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Прогнозування фінансових явищ в економіці

підготовки бакалавра
(назва освітнього ступеня)

денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Фінанси держави та підприємницьких структур
(назва)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(шифр, назва спеціальності)

галузі знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ (-ЧІ): Шапуров О.О., д.е.н., професор, заст. директора з навчально-виховної роботи

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри інформаційної економіки,
підприємництва та фінансів

Протокол № 1 від 29 " 08 2024 р.
Завідувач кафедри

Іван КЛОПОВ
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

В'ячеслав ГЛУЩЕВСЬКИЙ
(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем

Викладач: Шапуров Олександр Олександрович

E-mail: 0961779400saa@gmail.com

Телефон: (+38) 096-177-94-00

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Viber, Telegram

Кафедра: інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, 11 корпус ЗНУ, ауд. Л419

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Прогнозування фінансових явищ в економіці» є формування у здобувачів системи фундаментальних знань та компетентностей щодо науково обґрунтованого застосування на практиці методів і засобів прогнозування фінансових процесів, аналізу економічних тенденцій, оцінки ризиків та прийняття управлінських рішень у сфері фінансів. Курс спрямований на підготовку фахівців, здатних передбачати фінансові явища на макро- та мікрорівнях в умовах мінливого економічного середовища.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Прогнозування фінансових явищ в економіці» є такі:

- формування комплексного уявлення про сутність фінансових явищ та їх прогнозування;
- засвоєння основних принципів і методів прогнозування (статистичних, економетричних, сценарних);
- оволодіння методичними засадами побудови прогнозних моделей для оцінки фінансових показників;
- дослідження передумов використання сучасних технологій аналізу даних у прогнозуванні;
- набуття вмінь формування системи показників для прогнозування економічних і фінансових трендів.

Курс «Прогнозування фінансових явищ в економіці» викладається на третьому курсі та є вибірковою дисципліною (ВСС 1) для студентів, які прагнуть адаптувати свої знання та навички до сучасних умов аналізу й управління фінансами в економіці.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	Денна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова (ВСС 1)
Семестр	5-й
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість годин	120
Лекційні заняття	28 год
Семінарські заняття	–
Практичні заняття	14 год
Лабораторні заняття	–
Самостійна робота	78 год
Консультації	Щопонеділка 8:00-9:20, Zoom
Вид підсумкового семестрового контролю	Залік
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14049

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни формуються такі **програмні компетентності**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

Спеціальні компетентності (СК):

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК13. Здатність застосовувати інноваційні підходи та використовувати міжнародний досвід для підтримки прийняття рішень у сфері управління фінансами держави, підприємств, банківських і страхових установ, інституцій фондового ринку.

Формування цих компетентностей сприяє формуванню у студентів **програмних результатів навчання** (ПРН), визначених Стандартом вищої освіти України для бакалаврів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженого наказом МОН України №729 від 24.05.2019 р., та узгоджених із матрицями 4-5 опису ОП «Фінанси держави та підприємницьких структур».

Після опанування матеріалом навчальної дисципліни здобувачі здатні продемонструвати **результати навчання** (РН), визначені у ВСС 1 «Прогнозування фінансових явищ в економіці» (табл. 2.1), які з урахуванням співвідношень між РН і ПРН (табл. 2.2) у комплексі формують **програмні результати навчання** (ПРН), визначені ОП (табл. 2.3).

Таблиця 2.1 - Результати та методи навчання, засоби діагностики за навчальною дисципліною ВСС 1 «Прогнозування фінансових явищ в економіці»

Код*	Опис результату навчання (РН)**	Форми викладання та методи навчання	Форми та методи оцінювання***
1	2	3	4
1.1	Знати та розуміти сутність антикризової фінансової діагностики; теорії зародження і розвитку кризових процесів у світовій економіці. Методи діагностики стану реального сектора економіки країни.	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т 1), виконання практичних завдань (КР 1.1), залік (ЗТ)
1.2	Усвідомлювати основи сучасних підходів до раннього розпізнавання зародження і розвиток кризових процесів у економіці	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, алгоритми)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т 1), виконання практичних завдань (КР 1.2), залік (ЗТ)
1.3	Володіти навиками моделювання сценаріїв розвитку патологічних кризових процесів.	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, алгоритми), частково-пошукові (самостійна робота, контекстне навчання)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т 1), виконання практичних завдань (КР 1.3), залік (ЗТ)
2.1	Знати та розуміти категоріальний апарат і класифікаційні аспекти санації	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення),	Бліц-опитування (БО), тестування

	підприємств; методичні підходи до санації суб'єктів господарювання: правовий та економічний аспекти.	наочні (практичні заняття, схеми)	(Т 2), виконання практичних завдань (КР 2.1), залік (ЗТ)
2.2	Знати технології санаційного контролінгу та аудиту.	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, алгоритми)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т 2), виконання практичних
2.3	Обґрунтовано обирати прийоми та методичні підходи до розроблення сценаріїв реалізації санаційної стратегії підприємства; формування та вибору цілей санації; розроблення стратегічних сценаріїв санації; методичні засади формування фінансового інструментарію оздоровлення функціонування підприємства.	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, алгоритми), частково-пошукові (самостійна робота, контекстне навчання)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т 2), виконання практичних завдань (КР 2.2, КР 2.3), залік (ЗТ)
3.1	Знати та розуміти теоретичні основи та генезис фінансового менеджменту банку.	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми), частково-пошукові (самостійна робота, робота з підручником)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т 3), виконання індивідуального практичного завдання (ПЗ), залік (ЗТ)
3.2	Вміти здійснювати вибір спеціальних технологій управління фінансами банку.	Словесні (лекції, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми), частково-пошукові (контекстне навчання)	
3.3	Формувати збалансовану систему показників як комплексну технологія управління фінансами банку.	Словесні (ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, алгоритми), проблемно-пошукові (самостійна робота, контекстне навчання, практичні завдання з індивідуалізацією ситуативної проблематики)	

* - перша цифра коду РН відповідає номеру змістового модуля, друга – це порядковий номер РН в межах змістового модуля

** - РН сформульовано на основі таксономії SOLO (Structure of the Observed Learning Outcomes - Структура результатів навчання, які можна спостерігати (як поведінку))

*** - умовні позначення щодо форм і методів оцінювання деталізовано у розділі 5

Таблиця 2.2 - Співвідношення результатів навчання ВСС 1 «Прогнозування фінансових явищ в економіці» із програмними результатами навчання ОП «Фінанси держави та підприємницьких структур»

Програмні результати навчання згідно ОП (ПРН)	Результати навчання дисципліни (код РН)								
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
ПРН 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).		+			+	+			+
ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів				+	+	+	+	+	+
ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.					+	+		+	+

Таблиця 2.3 – Програмні результати та методи навчання, засоби діагностики за навчальною дисципліною ВСС 1 «Прогнозування фінансових явищ в економіці»

Компетентності / результати навчання	Методи навчання*	Форми і методи оцінювання*
ПРН 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем	Словесні (лекція, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми, алгоритми), частково- та проблемно-пошукові (самостійна робота, робота з підручником, контекстне навчання, практичні завдання, аналітична робота)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т1, Т2, Т3 ЗТ), виконання практичних завдань (ПР 1-ПР3), ІПЗ
ПРН 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	Словесні (лекція, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми, алгоритми), частково- та проблемно-пошукові (самостійна робота, робота з підручником, контекстне навчання, практичні завдання, аналітична робота)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т1, Т2, Т3 ЗТ), виконання практичних завдань (ПР 1-ПР3), ІПЗ
ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	Словесні (лекція, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми, алгоритми), частково- та проблемно-пошукові (самостійна робота, робота з підручником, контекстне навчання, практичні завдання, аналітична робота)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т1, Т2, Т3 ЗТ), виконання практичних завдань (ПР 1-ПР3), ІПЗ
ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Словесні (лекція, ілюстрація, пояснення), наочні (практичні заняття, схеми, алгоритми), частково- та проблемно-пошукові (самостійна робота, робота з підручником, контекстне навчання, практичні завдання, аналітична робота)	Бліц-опитування (БО), тестування (Т1, Т2, Т3 ЗТ), виконання практичних завдань (ПР 1-ПР3), ІПЗ

* - методи навчання та оцінювання для формування ПРН є узагальненням на основі інформації, поданої відповідно у графах (3) і (4) табл. 2.1

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи прогнозування фінансових явищ

Тема 1. Сутність і значення прогнозування фінансових явищ в економіці

Поняття фінансових явищ і їхня роль в економічних процесах. Теоретичні основи прогнозування: визначення, цілі, принципи. Значення прогнозування для прийняття управлінських рішень на макро- та мікрорівнях.

Тема 2. Класифікація методів прогнозування фінансових явищ

Типологія методів прогнозування: якісні (експертні оцінки), кількісні (статистичні, економетричні). Огляд підходів до прогнозування (трендовий, регресійний, сценарний).

Змістовий модуль 2. Статистичні методи прогнозування

Тема 3. Основи статистичного аналізу в прогнозуванні

Статистичні інструменти для прогнозування: часові ряди, кореляція, дисперсія. Методи збору та обробки фінансових даних.

Тема 4. Прогнозування на основі часових рядів

Аналіз трендів, сезонності та циклів у фінансових даних. Моделі ковзного середнього та експоненційного згладжування.

Змістовий модуль 3. Економетричне моделювання фінансових явищ

Тема 5. Економетричні моделі прогнозування

Поняття економетрики. Лінійна регресія як базовий інструмент прогнозування фінансових показників.

Тема 6. Моделювання сценаріїв економічного розвитку

Побудова сценарних моделей (оптимістичний, песимістичний сценарії). Імітаційне моделювання фінансових явищ в економіці України.

Змістовий модуль 4. Прогнозування фінансових ризиків

Тема 7. Оцінка фінансових ризиків у прогнозуванні

Типи фінансових ризиків (кредитний, ринковий, операційний). Методи оцінки ризиків: VaR, стрес-тестування.

Тема 8. Інструменти управління фінансовими ризиками

Прогнозування волатильності ринків. Використання хеджування та деривативів у фінансовому менеджменті.

Змістовий модуль 5. Прогнозування в банківській сфері

Тема 9. Технології прогнозування банківських фінансів

Сучасні тенденції в управлінні фінансами банків. Роль прогнозування у банківському менеджменті.

Тема 10. Прогнозування ліквідності та платоспроможності банку

Методи оцінки фінансового стану банку. Прогнозування cash flow та капіталу банку.

Змістовий модуль 6. Практика прогнозування фінансових явищ

Тема 11. Інноваційні технології прогнозування

Фінансовий інжиніринг і прогнозування. Використання AI та Big Data у фінансових прогнозах.

Тема 12. Побудова комплексних прогнозних моделей

Інтеграція статистичних і економетричних методів. Формування системи показників для прогнозування.

Тема 13. Аналіз кейсів прогнозування фінансових явищ

Практичні приклади прогнозування: криза 2008 року, прогнозування інфляції в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин (денна / заочна)	Згідно з розкладом
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи прогнозування фінансових явищ			
Лекція 1	Тема 1. Сутність і значення прогнозування фінансових явищ в економіці	4 / 4	Тиждень 1
Практичне заняття 1	Тема 2. Класифікація методів прогнозування фінансових явищ	2 / 2	Тиждень 2
Самостійна робота	Теми 1-2: Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе про роль прогнозування	14 / 14	Тижні 1-2
Змістовий модуль 2. Статистичні методи прогнозування			
Лекція 2	Тема 3. Основи статистичного аналізу в прогнозуванні	4 / 4	Тиждень 3
Практичне заняття 2	Тема 4. Прогнозування на основі часових рядів	2 / 2	Тиждень 4
Самостійна робота	Теми 3-4: Аналіз часового ряду фінансових даних	14 / 14	Тижні 3-4
Змістовий модуль 3. Економетричне моделювання фінансових явищ			
Лекція 3	Тема 5. Економетричні моделі прогнозування	4 / 4	Тиждень 5
Практичне заняття 3	Тема 6. Моделювання сценаріїв економічного розвитку	2 / 2	Тиждень 6
Самостійна робота	Теми 5-6: Побудова регресійної моделі в MS Excel	14 / 14	Тижні 5-6
Змістовий модуль 4. Прогнозування фінансових ризиків			
Лекція 4	Тема 7. Оцінка фінансових ризиків у прогнозуванні	4 / 4	Тиждень 7
Практичне заняття 4	Тема 8. Інструменти управління фінансовими ризиками	2 / 2	Тиждень 8
Самостійна робота	Теми 7-8: Розрахунок VaR для фінансового активу	12 / 12	Тижні 7-8
Змістовий модуль 5. Прогнозування в банківській сфері			
Лекція 5	Тема 9. Технології прогнозування банківських фінансів	4 / 4	Тиждень 9
Практичне заняття 5	Тема 10. Прогнозування ліквідності та платоспроможності банку	2 / 2	Тиждень 10
Самостійна робота	Теми 9-10: Прогноз cash flow банку в MS Excel	12 / 12	Тижні 9-10
Змістовий модуль 6. Практика прогнозування фінансових явищ			
Лекція 6	Тема 11. Інноваційні технології прогнозування	4 / 4	Тиждень 11
Практичне заняття 6	Тема 12. Побудова комплексних прогнозних моделей	2 / 2	Тиждень 12
Лекція 7	Тема 13. Аналіз кейсів прогнозування	4 / 4	Тиждень 13

	фінансових явищ		
Практичне заняття 7	Тема 13. Аналіз кейсів прогнозування фінансових явищ	2 / 2	Тиждень 14
Самостійна робота	Теми 11-13: Підготовка презентації прогнозовної моделі	12 / 12	Тижні 11-14
Залік	Підготовка до семестрових контрольних заходів: комплексний тест, захист моделі	8 / 8	Тиждень 17
Разом		120 / 120	

- – деталізований перелік теоретичних питань та практичних завдань розміщено на сторінці дисципліни в СЕЗН ЗНУ Moodle.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття / роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та терміни виконання*	Усього балів
Поточний контроль				
На початку аудиторного заняття протягом семестру	Бліц-опитування (БО)	Проміжний оглядовий зріз знань за темами минулих лекцій і практичних занять (5-7 хвилин): самостійне опрацювання теоретичного (рівень «відтворення») та «розуміння») та практичного (рівень «застосування») та «створення») матеріалу; формат — групові та індивідуальні завдання, обговорення, дискусія.	Передбачає надання повних відповідей і доповнень; спонукає до систематичної самостійної роботи; активізує абстрактне мислення із застосуванням аналізу та синтезу; не передбачає бального оцінювання. Термін: протягом семестру (тижні 1-14).	-
Змістовий модуль 1				
Практичне заняття 1	Практична робота 1 (ПР 1)	Перевірка практичної складової РН 1.1-1.3 за темами 1-2. Завдання: класифікація методів прогнозування. Перелік завдань — у СЕЗН ЗНУ Moodle.	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%, зараховано). Стимулює систематичну роботу. Термін: тиждень 2.	15
Лекція 1	Тестування за модулем 1 (Т 1)	Перевірка теоретичної складової РН 1.1-1.3 за темами 1-2. Питання — у Moodle.	10 питань (правильно/неправильно): 0-2 – 0 балів; 3-10 – 3-5 балів (3-5 – 3; 6-8 – 4; 9-10 – 5). Термін: тиждень 2.	5
Змістовий модуль 2				
Практичне заняття 2	Практична робота 2 (ПР 2)	Перевірка практичної складової РН 2.1-2.3 за темами 3-4. Завдання: аналіз часового ряду. Перелік — у Moodle.	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%). Термін: тиждень 4.	15
Лекція 2	Тестування за модулем 2 (Т 2)	Перевірка теоретичної складової РН 2.1-2.3 за темами 3-4. Питання — у Moodle.	10 питань: 0-2 – 0 балів; 3-10 – 3-5 балів (3-5 – 3; 6-8 – 4; 9-10 – 5). Термін: тиждень 4.	5
Змістовий модуль 3				
Практичне заняття 3	Практична робота 3 (ПР 3)	Перевірка практичної складової РН 3.1-3.3 за темами 5-6. Завдання:	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%). Термін: тиждень 6.	15

		регресійна модель. Перелік — у Moodle.		
Лекція 3	Тестування за модулем 3 (Т 3)	Перевірка теоретичної складової РН 3.1-3.3 за темами 5-6. Питання — у Moodle.	10 питань: 0-2 – 0 балів; 3-10 – 3-5 балів (3-5 – 3; 6-8 – 4; 9-10 – 5). Термін: тиждень 6.	5
Змістовий модуль 4				
Практичне заняття 4	Практична робота 4 (ПР 4)	Перевірка практичної складової РН 4.1-4.3 за темами 7-8. Завдання: розрахунок VaR. Перелік — у Moodle.	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%). Термін: тиждень 8.	15
Змістовий модуль 5				
Практичне заняття 5	Практична робота 5 (ПР 5)	Перевірка практичної складової РН 5.1-5.3 за темами 9-10. Завдання: прогноз cash flow. Перелік — у Moodle.	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%). Термін: тиждень 10.	(перенесено до ПЗ)
Змістовий модуль 6				
Практичне заняття 6	Практична робота 6 (ПР 6)	Перевірка практичної складової РН 6.1-6.3 за темами 11-12. Завдання: комплексна модель. Перелік — у Moodle.	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%). Термін: тиждень 12.	(перенесено до ПЗ)
Практичне заняття 7	Практична робота 7 (ПР 7)	Перевірка практичної складової РН 6.1-6.3 за темою 13. Завдання: аналіз кейсу. Перелік — у Moodle.	Оцінювання: 0 балів (не зараховано); 9-15 балів (60%-100%). Термін: тиждень 14.	(перенесено до ПЗ)
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання: Тестування (ЗТ)	Перевірка теоретичної складової за темами 1-13. Комплексний тест (20 питань) у Moodle.	20 питань: 0-4 – 0 балів; 5-20 – 6-10 балів (5-8 – 6; 9-12 – 7; 13-15 – 8; 16-18 – 9; 19-20 – 10). Термін: тиждень 17.	10
Залік	Практичне завдання: ПЗ	Перевірка практичної складової за темами 1-13 (включає ПР 5-7). Завдання: прогнозна модель із презентацією. Перелік — у Moodle.	0 балів (не зараховано); 18-30 балів (18-24 – базовий рівень; 25-30 – високий рівень із презентацією). Термін: тиждень 17.	30
Усього за підсумковий контроль				40
Загалом				100

Тестування

Поточне та підсумкове оцінювання теоретичних завдань здійснюється у формі тестування з використанням платформи дистанційного навчання СЕЗН ЗНУ Moodle відповідно до календарного графіку поточних і підсумкового контролів. Проходження тестів відбувається після ідентифікації здобувача через його персональний акаунт на сторінці дисципліни «Інноваційне підприємництво» за умови увімкненого відео-режиму Zoom-конференції під наглядом викладача. Тестування передбачає обмежену у часі відповідь на теоретичні питання: для поточних контролів (Тести 1-3) – до 20 хвилин, як правило, під час лекційного заняття перед завершенням відповідного змістового модуля або на консультації за встановленим графіком; для підсумкового (залікового) тесту – до 40 хвилин під час заліку за складеним розкладом.

Процедура оцінювання практичних завдань ПР 1-ПР 7

Оцінюванню підлягає виконання здобувачами практичних завдань ПР 1-ПР 7 під час аудиторних практичних занять і позааудиторної самостійної роботи. Кожне практичне завдання виконується послідовно по мірі опанування здобувачем матеріалу тем відповідного змістового модуля, оформлюється у вигляді файлів MS Word, за необхідності з додатком у MS Excel, здається на перевірку через персональний акаунт у профілі дисципліни в СЕЗН ЗНУ Moodle. Після позитивного відгуку викладача робота захищається у передбачений спосіб (на практичному занятті або консультації). Якщо відгук містить критичні зауваження, робота повертається здобувачеві на доопрацювання з відповідними коментарями. Обов'язковою умовою зарахування практичної роботи є усна перевірна комунікація «здобувач-викладач». У разі дистанційного навчання захист ПР 1-ПР 8 відбувається з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема при увімкненому відео-режимі Zoom-конференції.

Критерії оцінювання практичних робіт ПР 1-ПР 7

13-15 балів: Завдання виконано самостійно та правильно, у повному обсязі із застосуванням раціонального методу розв'язання; здано своєчасно, оформлено охайно; відповіді на запитання при захисті, включаючи уточнюючі, повні, аргументовані, з наявністю змістовних висновків та ілюстративних прикладів.

10-12 балів: Завдання виконано самостійно, у повному обсязі, загалом правильно, але з незначними помилками; здано своєчасно, оформлення має несуттєві зауваження; відповіді на запитання при захисті в цілому повні, з незначними недоліками.

9 балів: Завдання виконано самостійно, у повному обсязі, загалом правильно, але з окремими арифметичними помилками; здано несвоєчасно, але в межах семестрового графіку; зміст не структуровано, оформлення в межах вимог, але має компілятивний характер; відповіді на запитання при захисті неповні або відсутні.

0 балів: Роботу не виконано або виконано не самостійно з порушенням принципів академічної доброчесності (наприклад, інший варіант завдання), не в повному обсязі; наявні численні арифметичні та змістовні помилки; здано з

порушенням семестрового графіку; оформлення не відповідає вимогам, відсутній додаток у MS Excel; при захисті здобувач не володіє матеріалом, відповіді відсутні.

Додаткові (заохочувальні) бали – до 10 балів

Система додаткових балів запроваджена для стимулювання позааудиторної навчально-наукової активності здобувачів, спрямованої на поглиблене опанування теоретичного матеріалу та розвиток творчого підходу й креативного мислення під час виконання практичних завдань дисципліни. Позааудиторна активність є формою самоосвіти (неформальної/інформальної) і має бути підтверджена відповідними документами (диплом, сертифікат тощо). До таких активностей належать: участь у студентських олімпіадах; представлення результатів науково-дослідних робіт на конкурсах, конференціях; наявність власних розробок і презентацій у рамках науково-дослідних проєктів викладача, що відповідають спрямуванню дисципліни; участь у програмах неформальної освіти (онлайн-курси, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги з сертифікатами); інші види діяльності, що корелюють із результатами навчання (РН) дисципліни.

Якщо знання та вміння, отримані під час самоосвіти, повністю або частково відповідають РН дисципліни, викладач може врахувати їх при оцінюванні поточних контролів, додавши до 10 балів, але не перевищуючи максимальний бал за модуль. Ці бали додаються до загальної суми за поточні контролі та можуть підвищити підсумкову оцінку за курс. Рекомендуємо здобувачам скористатися цією можливістю для покращення загального балу (максимум до 10 балів).

Процедура оцінювання індивідуального практичного завдання (ІПЗ)

ІПЗ є індивідуалізованим практичним завданням для кожного здобувача. Тематика ІПЗ розробляється на основі програми курсу з урахуванням сучасних тенденцій і проблем розвитку інноваційного підприємництва в Україні. Здобувач самостійно обирає тему, враховуючи власні наукові інтереси, актуальність проблеми, доступність фактичного та статистичного матеріалу, наявність спеціалізованої літератури. Виконання ІПЗ формує компетентності щодо системного застосування теоретичних знань до практичної роботи зі статистичною інформацією та виявлення закономірностей і тенденцій у реальних економічних процесах.

Перелік завдань, методичні рекомендації та вимоги до виконання й оформлення ІПЗ розміщено в профілі дисципліни в СЕЗН ЗНУ Moodle. Робота виконується під час самостійної роботи, оформлюється у вигляді текстового файлу, здається через персональний акаунт у Moodle і після позитивного відгуку викладача захищається на аудиторному занятті або консультації. У разі критичних зауважень звіт повертається на доопрацювання. Захист може відбуватися у форматі доповіді-презентації перед аудиторією, що сприяє реалізації творчого потенціалу здобувача. При дистанційному навчанні захист проводиться через Zoom із увімкненим відео-режимом.

Критерії оцінювання індивідуального практичного завдання

Базовий рівень складності:

Оцінювання звіту та відповідей здобувача базується на таксономії SOLO:

PP 1: «не знати/не розуміти/частково впоратися» – 0 балів (не зараховано).

PP 2-3: «назвати/виконати дії/описувати» – 18-20 балів (зараховано).

PP 4: «порівняти/показати зв'язки/аналізувати» – 21-23 бали (зараховано).

PP 5: «теоретизувати/генерувати/створювати» – 24-26 бали (зараховано).

24-26 балів: Виконано самостійно, повний обсяг, раціональний метод, коректні розрахунки в MS Excel, системне володіння матеріалом, уміння вирішувати типові та нетипові задачі, релевантні висновки, своєчасність, охайне оформлення.

21-23 бали: Самостійно, незначні помилки, знання в межах курсу, типові задачі вирішено з дрібними недоліками, висновки не завжди повні, своєчасність, оформлення з несуттєвими зауваженнями.

18-20 бали: Самостійно, формальне виконання, некритичні помилки, неструктуровані розрахунки, неповні висновки, несвоєчасність у межах графіку, комплікативний характер.

0 балів: Не виконано, не самостійно, численні помилки, порушення графіку, відсутність розрахунків, поверхневі або відсутні висновки.

Високий рівень складності (додаткові бали за прилюдний захист):

3-4 бали: Презентація структурована, логічна доповідь (5-10 хвилин), синхронізована зі слайдами, повні аргументовані відповіді з прикладами, володіння додатковим матеріалом.

1-2 бали: Презентація є, але матеріали не завжди обґрунтовані, доповідь логічна, відповіді правильні, але в межах основного матеріалу.

Семестровий контроль

Семестровий контроль проводиться у формі заліку, що враховує результати всіх контрольних заходів протягом семестру. Нижня межа позитивного оцінювання кожного заходу – 60% від максимального балу, інакше – 0 балів. Загальна семестрова оцінка складається з суми балів за поточні контролю (PP 1-8, Т 1-3, до 60 балів), додаткових балів (до 10), підсумкового тесту (ЗТ, 10 балів) та ІПЗ (30 балів), але не перевищує 100 балів.

Залік отримують здобувачі, які на дату контролю зарахували всі поточні заходи, отримали позитивні оцінки за ЗТ та ІПЗ. У разі заборгованостей здобувач ліквідує їх на консультаціях, добирає бали за встановленими критеріями, після чого отримує залік і фіксується загальна оцінка.

Бальна оцінка переводиться у **національну шкалу та шкалу ECTS**.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	
C	75 – 84 (добре)	

D	70 – 74 (задовільно)	Не зараховано
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

6. Основні навчальні ресурси

1. Василенко В. О. Прогнозування в управлінні фінансами : навч. посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 280 с.
2. Ільїн В. Ю. Економічний аналіз і прогнозування : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 312 с.
3. Олет Б. Дисципліноване прогнозування: 24 кроки до успіху / пер. з англ. О. Литвиненко. Київ : Наш Формат, 2020. 350 с.
4. Черчик Л. М. Статистичні методи прогнозування фінансових явищ : навч. посібник. Луцьк : Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2021. 260 с.
5. Барановський О. І. Аналіз і прогнозування фінансових ринків : навч. посібник. Київ : Університет банківської справи, 2022. 270 с.
6. Кравець В. М. Математичні методи прогнозування в економіці : підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 340 с.
7. Стадницький Ю. І. Економетрія та прогнозування : навч. посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2022. 288 с.
8. Гринько Т. В. Фінансовий менеджмент і прогнозування : навч. посібник. Дніпро : ДНУ ім. Олеся Гончара, 2023. 300 с.
9. Лозинська О. М. Прогнозування економічних процесів : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2023. 276 с.
10. Ситник Г. В. Моделювання та прогнозування фінансових систем : підручник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2023. 320 с.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків

У режимі очного навчання заняття відбуваються в аудиторії згідно розкладу занять, у режимі дистанційного навчання - у форматі онлайн-конференції з використанням платформи Zoom - посилання на Zoom-конференцію видається на початку семестру. Відвідування лекційних занять є вільним, бали за присутність на лекції не додаються, і штрафні бали за пропуски занять не передбачено. Разом з тим, інтерактивний характер викладання дисципліни передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі, які були відсутні на практичних заняттях згідно встановленому графіку (за розкладом), обов'язково виконують ці практичні завдання, які розміщені на платформі СЕЗН ЗНУ Moodle.

Політика академічної доброчесності

Кожний здобувач зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. До здобувачів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки, можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ).

Під час виконання семестрових підсумкових контрольних заходів здобувач може користуватися лише переліком матеріалів, дозволених викладачем, що веде заняття з навчальної дисципліни. Використання інших матеріалів та інформаційних засобів (сторонні друковані матеріали, інтернет, мобільний телефон, планшет, смарт-годинник, додаткові вкладки браузера на комп'ютері (у разі комп'ютерного тестування) тощо) є порушенням Кодексу академічної доброчесності ЗНУ й дає підстави відсторонити цього здобувача від виконання підсумкового контролю та оцінити результати складання семестрового підсумкового контролю в нуль балів.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них та із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа СЕЗН ЗНУ Moodle. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на «штатні» запити здобувачів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною. Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, відправте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу / lizahouse@ukr.net/ У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи; електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н.р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Здобувачі та викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Порядок перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни або її окремого компонента (змістовий модуль, поточний контроль тощо) можливо за умов підтвердження участі здобувача в неформальній/інформальній освіті (онлайн курси навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові

школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, участь у кейс-чемпіонатах, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, та регулюється Положенням ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція): <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банак Віктор Аркадійович**.

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua.

Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-76.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>.

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою:

moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
<http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>.

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>.